

Na het lustrum verder

Ons eerste lustrum ligt alweer enige tijd achter ons. De wereld draait door, ons leven gaat verder, zo ook in onze wijk. Ook voor onze vereniging gaat de tijd door: belangrijke ontwikkelingen staan ons te wachten, voortvloeiende uit het structuurplan en het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan. Aan ons allen de taak de doelstellingen van de Vereniging uit te dragen en plannen daaraan te toetsen, zodat wij kunnen blijven spreken over "onze mooie wijk".

JAARVERGADERING

Met deze beschouwing willen wij onze jaarlijkse ledenvergadering aankondigen, welke gehouden zal worden op:

MAANDAG 16 MEI 1983, aanvang 21.00 uur

in wijkgebouw "DE CASTAGNET", Larikslaan 200 SCHIEBROEK

uitnodiging

Na het lustrum verder; de aanhef zei dit reeds. Hoe wij verder gaan hopen wij gezamenlijk met U allen te bespreken op deze komende ledenvergadering. Artikelen in deze publicatie zullen daartoe ongetwijfeld aanknopingspunten bieden.

EXCURSIE:

Voorafgaande aan deze vergadering hebben wij onze, zo langzamerhand traditie geworden, kleine excursie georganiseerd, welke ditmaal zal leiden naar de RK kerk Heilige Paulus, Larikslaan nr 182.

In de publicatie "Tussen Wilgenplas en Rotte" nr 5 is in een uitvoerig artikel over de RK kerken van Hillegersberg en Schiebroek veel over dit kerkgebouw geschreven. Daarin lezen wij over de geschiedenis van de oorspronkelijke parochie en de splitsing in drie delen, nl. Kleiwegkwartier, Oud-Hillegersberg en Schiebroek. In 1932 verschenen de eerste berichten over een eigen kerk voor de Schiebroekenaren.

Na aanvankelijk gebruik te hebben gemaakt van enkele lokalen van de Gerardus Majellaschool, als noodvoorziening, kwam er begin 1940 schot in de plannen, en 30 mei 1941 werd begonnen met de bouw van deze kerk, naar ontwerp van C.J. van der Lubbe.

Na de nodige strubbelingen werd 27 september 1942 de kerk ingezegend door de deken van Rotterdam, J.W. van Heeswijk.

Tot zo ver de historie van deze kerk. Het komende bezoek aan kerk met bijbehorende pastorie, en de toelichting daarbij, zal ongetwijfeld nog veel meer wettenswaardigs opleveren. Deze toelichting wordt gegeven door: J.J. Zanstra, over de geschiedenis van de kerk, D. Klamer, architect en pastoor N.J.P. Blauwhof, over de religieuze aspecten.

Vanaf 20.00 uur bent U welkom in de kerk aan de Larikslaan 182.

Jaarvergadering

Gaarne roep ik U op voor de jaarlijkse algemene verenigingsvergadering, te houden

MAANDAG 16 MEI 1983

om 21.00 uur in het wijkgebouw "DE CASTAGNET", Larikslaan 200, hoek Kastanje-singel

De agenda voor deze vergadering luidt:

- 1 opening en mededelingen
- 2 ingekomen stukken
- 3 notulen van de verenigingsvergadering van 17 mei 1982
- 4 verslag over het verenigingsjaar 1982
- 5 de staat der monumenten en monumentwaardige gebouwen
- 6 verantwoording uitgereikte oorkonden en schildjes 1982
- 7 jaarrekening 1982 en begroting 1983
- 8 benoeming financiële commissie
- 9 verkiezing bestuursleden
- 10 informele gedachtenwisseling
- 11 rondvraag
- 12 sluiting

toelichting:

- ad 3 De betreffende stukken liggen vanaf 20.30 uur voor leden ter inzage in de vergaderzaal.
- ad 4, ad 5 en ad 7 De stukken deze punten betreffende vindt U elders in dit blad.
- ad 8 Statutair is Dhr A. Kolpa aftredend. Het bestuur stelt U voor in zijn plaats te benoemen Dhr J. v.d. Linden en de heren P. van Ruitenburg en M.D. van Wensveen te herbenoemen.
- ad 9 Er staat onze vereniging een ingrijpende bestuurswijziging te wachten, aangezien een drietal bestuursleden zich genoodzaakt hebben gevoeld hun werkzaamheden in het bestuur te moeten beëindigen.
Mevrouw Mr. B.W. van der Veen-Van Lessen zal gaan verhuizen naar Alphen aan de Rijn, Dhr P.J. Overbeek voelde zich genoodzaakt uit het bestuur te treden na zijn benoeming in het dagelijks bestuur van de deelgemeenteraad en de verplichtingen die dit met zich meebrengt, en Dhr Drs. A.D. de Jonge is wegens drukke werkzaamheden niet meer in de gelegenheid zich ten volle voor de Vereniging in te zetten.

Gaarne willen wij bij deze de aftredende bestuursleden van harte bedanken voor hun inzet in de achter ons liggende periode; daarnaast wensen wij in het bijzonder Dhr Overbeek alle sterkte en wijsheid toe in zijn nieuwe bepaald niet eenvoudige taak.

Het bestuur stelt U voor in hun plaats te benoemen
Mevrouw L. Berger-Schut
Mevrouw J.C.M. Walthuis-Dieben
Dhr Drs. M.J. de Visser

Gewone en buitengewone leden kunnen tegenkandidaten stellen; deze moeten uiterlijk een half uur voor de vergadering bij het bestuur zijn opgegeven. Elke kandidaat moet worden ondersteund door (tenminste) vijf leden.

Gewone leden die verhinderd zijn de vergadering bij te wonen kunnen een ander lid (maar geen bestuurslid) schriftelijk machtigen namens hen op te treden en te stemmen. Een lid mag niet meer dan vier volmachten aannemen.

De voorzitter van de Vereniging Ir. J. Fens

JAARREKENING 1982 EN BEGROTING 1983

<u>INKOMSTEN:</u>	Begroting 1982	Jaarreke- ning 1982	Begroting 1983
1 Contributie gewone leden	4850	4953,--	5125
2 Bijdragen donateurs	200	212,50	225
3 Buitengewone leden	50	25,--	50
4 Eénmalige bijdragen	50	--	50
5 Rentes	475	478,08	850
6 Bijzondere inkomsten	100	--	+10000
7 Bijzondere baten	2775	8275,60	6500
TOTAAL INKOMSTEN:	8500	13944,18	22800
Onttrekking reservefonds	1500		800
Onttrekking reservefonds	--		8600
T o t a a l :	10000		32200
<u>UITGAVEN:</u>			
11 Porti, tel., schrijfbehoeften	1000	1016,61	500
12 Drukwerk ledencontact	700	750,85	700
13 Vergader- en excursiekosten	500	658,88	500
14 Propaganda	800	1235,--	700
15 Publicaties	400	--	27000
16 Onkosten Commissies	250	232,80	230
17 Lidmaatschappen	100	80,--	100
18 Subsidies	100	37,50	1100
19 Bijzondere acties	500	337,74	350
20 Diversen	150	327,60	200
21 Onvoorzien	500	70,--	500
TOTAAL UITGAVEN:	5000	4746,98	31880
Toegezegde subsidie	1500	1500,--	--
Toevoeging reservefonds	725		--
Toevoeging publicatiefonds	2775		320
T o t a a l :	10000	6246,98	32200

Het resultaat van de jaarrekening over 1982 is:

Totaal inkomsten:	f 13944,18
Totaal uitgaven:	f 6246,98
BATIG SALDO:	f 7697,20

De kassituatie per 31 december 1982 is:

Bank	f 6867,45
Spaarrekening	f 8280,75 (= publicatiefonds)
Postgiro	f 150,64
Totaal:	f 15298,84

Dit bedrag is als volgt te specificeren:

Reservefonds	f 5278,09
Publicatiefonds	f 8280,75
Toegezegde subsidie St. Berg & Br	f 1500,--
Vooruitbetaalde contributies '83	f 230,--
Vooruitbetaalde donatie 1983	f 10,--
Totaal:	f 15298,84

Het in 1982 gevormde *publicatiefonds* is gevoed door de bijzondere baten en enige tussentijds gekweekte rente.

Aan het *reservefonds* (per 1-1-'82 groot f 5861,64) is ter financiering van de oprichtingsbijdrage aan de Stichting Berg en Broek per saldo onttrokken f 583,55, zodat per 31-12-'82 nog f 5278,09 in dit fonds restte (de bijdrage aan de Stichting ad f 1500 is pas in 1983 uitbetaald).

ALGEMEEN: Voor de ontwikkeling van het aantal leden wordt ditmaal verwezen naar elders in dit nummer. In 1982 verhoogden 5 leden hun contributie.

De posten "Onttrekking" resp. "Toevoeging" in de jaarrekening en de begroting zijn geen echte inkomsten resp. uitgaven, maar hebben slechts boekhoudkundige betekenis. Overigens staan de getallen sterk onder invloed van het uit te geven boek *"Monumenten van Hillegersberg en Schiebroek"*.

TOELICHTING JAARREKENING

INKOMSTEN: In het algemeen waren de inkomsten iets hoger dan begroot, o.a. door een grotere stijging van het aantal leden dan verwacht. Voor het eerst werden dit jaar geen spontane eenmalige bijdragen overgemaakt, en er werd niet gepoogd bijzondere inkomsten (uit verkoop kaarten, brochures) te verwerven.

Bij de bijzondere baten werd niet alleen het verwachte batig slot van de verkoop van het boek *"Wandelen door Hillegersberg etc."* (f 2775,60) ontvangen, maar ook de subsidies van Volkskracht (f 3000) en Anjerfonds (f 2500) voor het komende boek *"Monumenten van Hillegersberg etc."*.

UITGAVEN: Over het algemeen volgden de uitgaven vrij nauwkeurig de begroting. Begroting en resultaat van de post "Porti etc." waren hoog wegens de aanschaf van enveloppen voor de komende vier jaar. De vergaderkosten waren boven de begroting wegens de vergaderingen van het Bestuur met de zusterverenigingen en met de (toen nog candidaat-)bestuursleden van de op te richten Stichting Berg en Broek. "Propaganda" viel onvoorzien hoog uit doordat voor de najaarsuitgave van *"Tussen Wilgenplas & Rotte"* (5-jarig bestaan!) een betere druktechniek dan gewoonlijk werd gekozen. De post "Bijzondere acties" bestaat grotendeels uit de kosten verbonden aan de tentoonstelling in november 1982 van aquarellen *"Hillegersberg in de winter"* van de heer K. Landers.

Onder "Diversen" zijn onder meer de f 117,- verantwoord welke nodig waren voor de oprichtingsregistratie van de Stichting Berg en Broek. De startsubsidie voor deze Stichting kon bij gebrek aan girorekening (en dat weer omdat de Stichting pas eind 1982 een penningmeester kreeg) niet in 1982 worden overgemaakt, maar deze is wel ten laste van het boekjaar 1982 gebracht.

TOELICHTING BEGROTING

INKOMSTEN: De eerste vier posten zijn geraamd naar de trend van de laatste jaren; de rente mag hoog zijn door de tijdelijke belegging van het in het publicatiefonds gestorte. De "Bijzondere inkomsten" slaan op de mogelijke verkoopresultaten van *het boek*, zeer terughoudend geraamd op circa 450 exemplaren à netto f 22,50. De "Bijzondere baten" bestaan uit de toegezegde garantie/subsidie van de Wijkwelzijnsplanning (f 5000) en de Erasmusstichting (f 1500). De beide "onttrekkingen" dienen voor de financiering van het boek; het publicatiefonds is daar met name voor bedoeld.

UITGAVEN: De gewone uitgaven zijn in lijn met die van de vorige jaren; in het algemeen heeft het Bestuur geen bijzondere plannen. De post "Subsidies" is met f 1000 verhoogd; het Bestuur wenst voorlopig de Stichting Berg en Broek jaarlijks een dergelijk bedrag te doen toekomen. De "Toevoeging" dient om de op het publicatiefonds te maken rente in dat fonds over te boeken.

HET BOEK: De uitgave van het boek (oplage 1500 exemplaren plus de mogelijkheid nog 500 exemplaren bij te leveren) vergt volgens de tot dusverre meest aanvaardbare offerte f 27.000,-. Dit bedrag is thans als volgt geheel gedekt: a) garanties leden f 6800, b) garanties derden f 2000, c) garantie vereniging (reservefonds) f 3100, d) garantie Wijkwelzijnsplanning f 5000, e) subsidie vereniging (publicatiefonds) f 3100, f) subsidies Volkskracht (f 3000), Anjerfonds (f 2500) en Erasmusstichting (f 1500). NB.: De reeds ontvangen subsidies (zie boven) zijn tijdelijk in het publicatiefonds gestort. Het is de bedoeling uit de netto-verkoopopbrengst achtereenvolgens de bovenstaande garanties af te lossen resp. de subsidies terug te betalen. Daarbij zal onder f) het publicatiefonds met f 3000 ten tweede male meedoen. Over de bestemming van de hier nog bovenuit gaande opbrengsten (dus boven de f30000) is nog geen voorstel geformuleerd. Overigens is bij een verkoop boven de 900 exemplaren (f 20000) voor de vereniging al sprake van een batig saldo.

J.J. Zanstra, penningmeester

JAARVERSLAG VAN DE VERENIGING STEDEBOUWKUNDIG WIJKBEHOUD HILLEGERSBERG SCHIEBROEK TERBREGGE, OVER HET JAAR 1982.

HET LUSTRUM

Het jaar 1982 is voor de Vereniging een bijzonder jaar geweest, immers dit jaar konden wij ons eerste lustrum vieren. Niet uitbundig, zoveel is vijf jaar nu ook weer niet, maar toch met gepaste trots. Vreugde, omdat we in die tijd tot een volwassen vereniging zijn geworden met bijna 300 leden en donateurs, en vreugde omdat wij met genoegen hebben mogen constateren dat velen ook dit jaar weer de weg hebben gevonden naar onze jaarlijkse propaganda-bijeenkomst in november 1982 waar nog wat extra accent werd gelegd op dit lustrum. Voor deze avond was uitgenodigd de heer Rudger Smook, architect en stedenbouwkundige, gespecialiseerd in historische steden, die een boeiend verhaal hield over ontwikkelingen in een historische stad, en wat daarmee te maken heeft. Geen wonder dat hij een levendige discussie opriep. De voorjaarskrant ging hier reeds nader op in.

Tezelfder tijd, eveneens ter ere van het lustrum, werden een aantal aquarellen van de heer Koos Landers geëxposeerd in het Oude Raadhuis. Grote belangstelling was er voor deze aquarellen, allen gericht op Hillegersberg in de winter. Ook groot was het aantal mensen dat reeds intekende op de lijst voor het komende boek van Jack Fens, wat eveneens wordt uitgegeven naar aanleiding van dit lustrum.

Daarmee belanden we bij de schildjes, die traditiegetrouw elk najaar door de Vereniging worden uitgereikt aan diegenen die met grote inspanning hun huis hebben gerestaureerd en/of verfraaid. De uitreiking van de daarbij behorende oorkonden gebeurde eveneens op de jaarlijkse bijeenkomst, en wel door ons vroegere wijkraadslid, mevrouw Mr. Verbeek-Ohr.

PUBLICATIES

In het afgelopen jaar zijn weer twee nummers van ons periodiek "Tussen Wilgenplas en Rotte" verschenen. Het eerste (no. 8) kwam uit in mei 1982, het tweede (no. 9) in de vorm van een jubileumnummer, in november 1982. Verder werkte de Vereniging mee aan het tot stand komen van een kwartetspel over Hillegersberg. Het boekje "Wandelen door Hillegersberg" van Jack Fens raakte dit jaar geheel uitverkocht. Verder hebben wij regelmatig de medewerking van de Koerier gehad om de wijkbewoners in kennis te stellen van die zaken die de Vereniging betreffen of waar zij zich bezorgd over maakt.

DE JAARLIJKSE LEDENVERGADERING

Deze werd gehouden op 17 mei 1982 in de cantine van de speeltuin aan de Molenhoek. Vooraf had men de gelegenheid een bezoek te brengen aan de molen "De Vier Winden" onder leiding van de heer Favier. Eén en ander werd geïllustreerd aan de hand van een film.

DE COMMISSIES

De studie- en inventarisatiecommissie is bij onze leden wel het meest bekend omdat zij haar vergaderingen voor een deel houdt in het Dorpshuis Oud Hillegersberg, toegankelijk voor iedereen. Diverse stukjes van de wijk worden maandelijks onder de loop gehouden, waarbij ieder in de gelegenheid wordt gesteld zijn zegje te doen. Ook werd besloten vergaderd ten huize van de heer en mevrouw De Jong. In het voorjaar van 1982 heeft deze commissie met groot succes een speciale molenavond gehouden in het gebouw De Duikelaar.

De plassencommissie vergadert ook regelmatig, maar dan over zaken die specifiek de plassen en de oevers betreffen. Omdat het werk van de studie- en inventarisatiecommissie en dat van de plassencommissie elkaar nauw raakt zijn ook enige gecombineerde vergaderingen gehouden.

Aan de publiciteitscommissie hebt U te danken dat regelmatig de periodiek "Tussen Wilgenplas en Rotte" bij U thuis wordt bezorgd. Het is nog veel werk om iedere keer weer een interessante krant te verzorgen en om hem netjes op tijd bij ieder in de bus te krijgen.

De financiële commissie houdt toezicht op en adviseert de penningmeester. De heer Jacobse, die dit jaar aan de beurt van aftreden was, is opgevolgd door de heer Van Ruitenburg. Deze commissie is namelijk de enige waarvan de leden gekozen moeten worden.

De schildjescommissie, de commissie ter beoordeling van de te bekronen panden, bestond dit jaar uit de heren F.J.Kuperus, Ir.D. van der Veen en F.J.G. Wetjand.

Verder zijn er nog plannen geweest voor het oprichten van een geschiedeniscommissie maar deze heeft het nog niet verder dan een papieren bestaan gebracht. De belangstelling was helaas gering.

DE STICHTING

Eén van de zaken waar de Vereniging zich dit jaar intensief mee heeft beziggehouden is de oprichting van de Stichting Berg en Broek, die op 24 juni 1982 een feit is geworden. Daartoe heeft de Vereniging de diverse bestuursleden voor de Stichting aangezocht en een kennismakingsavond gehouden. Reeds in de vorige ledenvergadering is besloten dat door de Vereniging f 1.500.- aan de Stichting zou worden overgedragen voor de eerste aanloopkosten. Het is de bedoeling dat de Stichting zich, al dan niet voor eigen risico, met het daadwerkelijk restaureren van waardevolle panden gaat bezighouden. De Stichting staat los van de Vereniging, maar heeft daarmee wel familiebanden. Zo benoemt het bestuur van de Vereniging vier van de maximaal vijftien stichtingsbestuurders.

ZUSTERVERENIGINGEN

Het jaarlijks contact met de zusterverenigingen, gehouden op 3 juni 1982 werd deze keer door ons georganiseerd. Het congres dat door zustervereniging Rotterdamum werd gehouden op 15 mei 1982 werd door enkele van onze bestuursleden bezocht. Veel zaken die ons in deze wijk bezighouden werden daar in Rotterdams verband besproken.

VARIA

Tot zover de mededelingen die direct de Vereniging betreffen. Er zijn echter een aantal andere zaken waar de Vereniging zich zorgen over maakt en waar geprobeerd wordt verbetering in te brengen. Zo hebben wij ons ook in het begin van dit jaar nog intens bezig gehouden met het ontwerp-structuurplan Rotterdam-Noord: 24 december 1982 werd door de Vereniging een bezwaarschrift ingediend dat door ons werd toegelicht op de raadscommissie RO. Helaas werd een groot deel van onze bezwaren ongegrond verklaard. Het definitieve plan is inmiddels vastgesteld.

Ook bij het bestemmingsplan Hillegersberg Kern en Plassen is de Vereniging via de werkgroep "Kern en Plassen" (WKP) nauw betrokken geweest.

MONUMENTENBELEID

Het is de Vereniging gelukt belangstelling te wekken voor een Rotterdams monumentenbeleid. Hoewel nog maar een pril begin hebben in ieder geval vier grote partijen in de gemeenteraad een alinea in hun program opgenomen waarin gepleit wordt voor een beter beleid bij de gemeente. Ook het programaccoord voor de gemeenteraad vermeldt een dergelijke wens. Er is wat overleg geweest en er is met een werkgroep een voorzichtige aanzet gemaakt. We hopen er in te kunnen slagen de belangstelling bij de diverse fracties gaande te houden, al begrijpen we zeer wel dat de financiële omstandigheden momenteel een monumentenbeleid niet gemakkelijk maken.

Waar ook de financiën een grote rol bij spelen is de reparatie van de kerkmuur van de Hillegondakerk. Monumentenzorg heeft laten weten hiervoor geen geld beschikbaar te stellen zodat het voorlopig een vraag is waar dat geld dan vandaan moet komen en wat er moet gebeuren om calamiteiten te voorkomen.

Ons bezwaar betreffende de Hoge Limiet/Abeelweg: de Vereniging is door de voorzitter van de afdeling rechtspraak niet ontvankelijk verklaard. In de loop van 1982 is men met de bouw begonnen waar de Vereniging een jarenlange strijd tegen gevoerd heeft.

Strekade 25/26. Om deze huisjes te redden heeft de Vereniging contact gelegd tussen de gemeente en een kandidaat die zich bereid verklaarde de huisjes te restaureren. De uitermate strenge voorwaarden die van de zijde van de gemeente werden gesteld hebben de kandidaat doen besluiten zich terug te trekken. Van onze zijde is er met de meeste klem op aangedrongen dat de gemeente nu snel een oplossing voor de huisjes aanbiedt.

Kerkstraat/Bergse Dorpsstraat: Na veel correspondentie en besprekingen heeft de Vereniging zich uiteindelijk bij het herziene plan voor dit hoekje neergelegd. In September 1982 is een voorbereidingsbesluit voor dit stuk grond genomen.

En er is nog geen einde aan onze lijst zorgenkinderen gekomen, zoals b.v. verlagings van de grondwaterstand van de Straatweg, waardoor al verschillende panden aan deze weg ernstige verzakkingen hebben vertoond en de eigenaars kostbare funderingswerkzaamheden hebben moeten laten verrichten. De Vereniging heeft hierover correspondentie gevoerd met de gemeente, wat nog niet tot de gewenste duidelijkheid heeft geleid. Bij de geplande woningbouw aan de Aleida van Raep-horstlaan was de Vereniging slechts zeer zijdelings betrokken: de belangen hiervoor zijn behartigd door een speciaal voor dit doel opgerichte vereniging. Van belang is dat de planologische commissie Rijnmond negatief heeft geadviseerd en Rijnmond de verklaring van geen bezwaar niet heeft afgegeven. Maar een oplossing voor dit stuk grond is er nog niet.

En dan het restaurant Plaswijck met zijn plannen boven de Achterplas een groot terras te bouwen (en wat naderhand nog meer?) en zo langzamerhand bezig is de halve plas en de oevers in beslag te nemen.

De staat der monumenten en monumentwaardige gebouwen

Volgens goed gebruik wordt elk jaar een overzicht gegeven van de staat waarin onze belangrijkste historisch waardevolle gebouwen zich bevinden.

"Tussen Wilgenplas en Rotte"nr 8 gaf een volledig overzicht van alle beschermde monumenten en monumentwaardige gebouwen in Hillegersberg-Schiebroek. In deze overzichtslijst is geen verandering gekomen.

Andere, eerder verschenen publicaties, gaven specifieke bijzonderheden over de staat van onderhoud. Was een vermelding in deze rubriek in de meeste gevallen uit bezorgheid over de slechte staat; deze keer zijn er ook positieve geluiden te vermelden.

Eind 1982 werd de restauratie van het orgel in de Hillegondakerk voltooid. Hierbij werd het uit 1922 daterende Walcher orgel vervangen en werd het nieuwe ingebouwd in het oorspronkelijke front, dat Abraham Meere in 1830 bouwde.

Gaarne wensen wij het kerkbestuur hiermede geluk, en allen die de Hillegondakerk een warm hart toedragen nog vele vreugdevolle uren orgelmuziek.

XXXX = beschermd monument

XXX = monumentwaardig

XXXX Kerkdreef ong^d. Muur en hekwerk rond de kerk en begraafplaats. In de zeer slechte toestand is geen verbetering opgetreden. Restauratieplannen van de muur (gedeeltelijk ingestort in 1979) lijken, ondanks aandrang daartoe, uitzichtloos, gezien de mededeling van "monumentenzorg" dat er geen geld is en het niet op de urgentielijst is vermeld.

Ook het smeedwerk van de hekken en toegangen bevindt zich door sterke roestvorming in een erbarmelijke toestand.

XXXX Kerkstraat 10 + Oude Raadhuislaan 1. Vm raadhuis van Hillegersberg. Na verbouwing in 1981 goed onderhouden; wel voorzien van opzichtige "lampjes"-verlichting langs de gevel.

Overige beschermde monumenten: zie eerdere berichten.

XXX Straatweg 171 Hoeve "VRUCHTENBURG". Door het uitblijven van herstel en onzekerheid over de toekomst van het pand, een voortdurende bron van zorg.

XXX Straatweg 206. Woonhuis "MARGARETHA". In 1982 werd hiervan, evenals op andere plaatsen aan deze straat, de fundering hersteld. De problemen inzake de grondwaterstand ter plaatse blijven onze aandacht houden.

XXX Kerkstraat hoek Bergse Dorpsstraat. Langdurige leegstand en ontbreken van onderhoud verergeren de zorgelijke toestand van het pandje.

XXX Kerkstraat 13 idem als boven.

XXX Grindweg 65 Boerderij hoeve "KOOT". Behoeft dringend onderhoud. Bijbehorende schuur zeer verwaarloosd.

XXX Strekkade 25-26 Dubbel woonhuis (ca 1850?). Leegstand en zeer verwaarloosd. Er zijn plannen tot verkoop "recht van opstal" en herstel in oude toestand, met verbetering fundering.

XXX Kleiweg 375 "KLEIHOF" Boerderij eind 19e eeuw. De sloopdreiging schijnt iets te zijn afgewend. Grondig herstel blijft zeer urgent, vooral het rieten dak.

De aandacht van de Bergse Plassencommissie is, naast een zorgvuldig beheer van water en oevers, onder meer gericht op het Prinsemolenpad, aan het begin waarvan men de slagboom heeft weggehaald en waar nu een onduidelijke verkeerssituatie is ontstaan. Ook dit zijn zaken van wijkbehoud!

Uit het voorgaande blijkt wel dat het bestuur van de Vereniging, dat ééns in de twee à drie weken vergadert, de handen nog steeds vol heeft. Zoals bekend verondersteld zijn het laatste jaar de banden met de wijkraad nog verstevigd en ook met de op 1 januari 1983 gestarte deelgemeenteraad hopen wij een goede samenwerking op te bouwen met het doel het karakter van onze mooie wijk te behouden.

STICHTING BERG EN BROEK VAN START

Op de bres voor het gezicht van Hillegersberg

Het gezicht van de oude Bergse dorpskern is de laatste veertig, vijftig jaar sterk veranderd. En niet alleen dat gezicht kreeg een steeds stedelijker karakter: ook langs de oude waterlopen en polderdijken rondom de kernen van Hillegersberg, Schiebroek en Terbregge kwamen steeds meer karakteristieke oude panden in de knel.

Die veranderingen zijn niet van vandaag of gisteren. De komst van de tramlijn 10, lijn 14 en nu lijn 4, de annexatie door Rotterdam in 1941, de sterke groei van het aantal inwoners en het toegenomen autoverkeer bij voorbeeld hebben van de oude polderdorpjes voorsteden gemaakt. Daarover zeuren heeft weinig zin.

Wél zin heeft het, om bezorgd te zijn over het lot van oude woonhuizen, hoeven, schooltjes en dijkwoninkjes: stenen herinneringen aan gisteren, die er soms nog vief en monter bijstaan - terwijl andere, waardevolle negentiende-eeuwse panden op instorten staan.

BERG EN BROEK

Nu is bezorgd zijn op zich schitterend: je komt er alleen geen stap verder mee wanneer je ziet dat er wéér een paar puur Hillegersbergse pandjes uit verwaarlozing, gebrek aan geld en belangstelling het loodje moeten leggen. Wat ervoor in de plaats komt doet vrijwel nimmer meer aan gisteren denken - of er ligt jarenlang een gapend gat in de bebouwing, mild toegedekt door riet en elzen.

Berg en Broek is een jonge stichting, opgericht in 1982, door een handvol Bergenaren en Broekenaren. Het doel van de stichting is rechtlijnig: red wat er nog te redden valt. Zamel geld in, koop aan, geef adviezen en steun alle initiatieven die erop zijn gericht om oude, markante panden van de ondergang te redden en een nieuwe bestemming te geven.

STICHTING BERG & BROEK

En er is nog heel wat te redden - maar de Stichting moet er wel vlug bij zijn. Op de lijst van "monumentwaardige gebouwen", die overigens nog verre van volledig is, staan zo'n kleine honderd panden. Het merendeel staat er nog monter, redelijk tot goed onderhouden bijgelukkig. Maar de lijst vermeldt ook zorgenkinderen.

Het oude fietsenstallinkje van Fortuin bijvoorbeeld, aan het begin van de Kerkstraat. Het achterovergezakte pand aan de Kerkstraat 13 - de overbuurman van het oude ambachtshuis, dat lang geleden raadhuisje was. De muur rondom de donk, waarop de Hillegondakerk staat, is gedeeltelijk ingestort. Drie zorgenkinderen - en wie even verder kijkt komt er nog een aantal tegen. In de Bergse Dorpsstraat lopen ook een paar winkelpandjes op hun laatste benen en langs de Strekkade ziet het er ook niet overal even fleurig en hoopgevend uit.

Samen met gelijkgezinde organisaties is de Stichting Berg en Broek aan de startlijn verschenen. Vijf zorgenkinderen heeft ze aan de hand:

Kleiweg 373/375,
Kerkstraat/hoek Bergse Dorpsstraat,
Kerkstraat 13,
Strekkade 25/26 en
Straatweg 171.

Stuk voor stuk de moeite meer dan waard om hersteld en wel overeind te houden. Tenminste, dat vinden de leden van Berg en Broek, onder wie architecten, deelgemeenteraadsleden, een makelaar en enkele particulieren te vinden zijn - een planoloog, een verkeersdeskundige, een leraar: met elkaar hebben ze er plezier in om te proberen het gezicht van ons woongebied zo goed mogelijk te behouden.

Het dagelijks bestuur van de Stichting wordt gevormd door de heren D.J. Klamer (voorzitter), ir. G. Tuijnburg Muijs (secretaris), J. Schouten (penningmeester), Mevrouw A.A.M.E. van der Heyden-Van der Eerden en de heer J.W. de Boer.

Het nog verse gironummer van de Stichting is 5 454 698.

Binnen niet al te lange tijd hoort U meer van Berg en Broek - wie weet zijn er binnenkort wapenfeiten te vermelden!

Plannen voor H'berg kern & plassen

(Uit de voorlichtingsfolder deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek)

Al jaren lang is de verwaarlozing van de Bergse Plassen en de achteruitgang van het oude woongebied van Hillegersberg een doorn in het oog van veel bewoners. In 1981 stelde de wijkraad het college van B en W voor een plan te laten maken om deze ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan. Hiervoor is het nodig het geldende bestemmingsplan aan te passen. Stadsontwikkeling Rotterdam heeft nu samen met diverse andere gemeentelijke diensten en enkele leden van de wijkraad een beleidsplan opgesteld. De voorstellen die hierin worden gedaan zullen bij goedkeuring de basis vormen van het nieuwe bestemmingsplan.

WAT STAAT ER IN HET BELEIDSPLAN

Het beleidsplan bestaat uit twee delen: Deel I ('probleemstelling en doelstelling Hillegersberg kern + plassen')

- geeft een beeld van de historische ontwikkeling van het plangebied
- analyseert de tegenwoordige situatie op het gebied van de ruimtelijke inrichting en functies (wonen, verkeer, recreatie, voorzieningen e.d.)
- signaleert knelpunten
- vertelt wat de randvoorwaarden zijn en
- zet de doelstellingen op een rijtje.

Deze doelstellingen zijn afgeleid van de beleidslijnen van de hogere overheden; de beleidsnota's van de gemeente, Rijnmond en provincie gelden in dit verband als randvoorwaarden voor het beleidsplan Hillegersberg Kern en Plassen.

DOELSTELLINGEN

- behoud van het historisch karakter van het kerngebied van Hillegersberg en de Bergse Voor- en Achterplas
- bescherming/verbetering van de landschappelijke kwaliteiten van het plangebied, o.m. door het tegengaan van (verdere) bebouwing van de eilanden en oevers en het reguleren van de watersportactiviteiten
- versterking van de woonfunctie o.a. door nieuwbouw en verbetering van de bestaande bebouwing
- handhaving en waar mogelijk verbetering van het voorzieningsniveau
- het meer openbaar/toegankelijk maken van de oevers t.b.v. de verblijfsrecreatie
- inperking van verkeersoverlast
- verbetering van het oppervlaktewater door de aanleg van een collecteurriool sanering van directe lozingen (zomerhuisjes) en beëindiging van de lozing van gezuiverd afvalwater, dat voor het milieu nog teveel schadelijke stoffen bevat.

- 8 De plannen voorzien verder in de aanleg van een ruiterspad in het Prinsemolenpark.

DE PLANNEN

De volgende toekomstige en in uitvoering zijnde plannen moeten gestalte geven aan het voorgenomen beleid:

- 1 Het Waterparkplan. Dit betreft de aanleg van een bijzondere wandelroute over(!) en rond de Bergse Achterplas, waarbij de eilandjes met houten voetgangersbruggen met elkaar worden verbonden. Dit 'waterparkplan' houdt unieke recreatiemogelijkheden in voor zowel de bewoners van de aangrenzende buurten als voor de oude woonwijken, die een aanzienlijk tekort aan openbaar groen hebben. Het plan heeft consequenties voor de watersporters en de gebruikers van de eilandjes.
- 2 De bouw van 210 nieuwbouwwoningen in 4 en 6 lagen aan de Aleyda van Raephorstlaan (bouwplanprocedure reeds gestart).
- 3 De bouw van een aanlegsteiger voor bezoekers van het restaurant Plaswijk aan de C.N.A.Looslaan (in aanbouw).
- 4 Schapeneiland. Dit stukje land heeft een bijzondere flora en fauna. Daarom wil men van dit schiereiland een eiland maken.
- 5 De bouw van 100 tot 120 nieuwbouwwoningen langs de Argonautenweg ter hoogte van het Zwarte Plasje. Bij dit plan hoort een rond woontorentje.
- 6 De herstructuering van de Weissenbruchlaan tot een aantrekkelijke, boulevardachtige verblijfsruimte met een rustig verkeersbeeld; tot de voorgestelde maatregelen behoren de verlegging van de verkeersweg naar de bebouwing toe, verbreding van de groenzone; de aanleg van een pergola in de lengterichting van de weg met wandelpaden en extra parkeergelegenheid op en rond de Weissenbruchlaan.
- 7 Het plan is het voormalige gebouw van de Adriaanstichting aan de Straatweg een bijzondere woonbestemming te geven. Maar ook vestiging van kantoren blijft tot de mogelijkheden behoren.

COMMENTAAR

Deze plannen zijn in de diverse commissies van de Vereniging ter sprake gekomen. Dit was ook niet voor het eerst! De oprichting van de Vereniging had alles te maken met de nu nog aanwezige problemen. De voormalige wijkraad gaf dan ook de vraag van de Vereniging door.

Deel I van het Beleidsplan gaat redelijk in op de vraag naar behoud, maar over de acht plannen van deel II is heel wat kritiek losgekomen.

- 1 Het waterparkplan. Er ontstond een alternatief plan om de wandeling rond de Achterplas te verbeteren.
- 2 Het woningbouwplan aan de Aleyda van Raephorstlaan werd, als niet passend op - en niet aansluitend aan - het woonkarakter al eerder van de hand gewezen.
- 3 De Plaswyckrestaurant-steiger - als overbouwning van water - werd ook al eerder afgewezen.
- 4 Het Schapeneiland wil men volledig als schiereiland behouden, omdat het het enige overgebleven oorspronkelijke stukje van de veenafgraving nog is, en door zijn drassigheid ook in de huidige staat nauwelijks toegankelijk is.
- 5 Woningbouw langs Argonautenweg. Een gedeelte van dit plan zal door de bewoners van de Olympusflat aan de Adriaan van der Doeslaan worden afgewezen.
- 6 Voor de Weissenbruchlaan werden binnen de Vereniging al eerder alternatieven aangedragen met een marktpleintje op de bestaande wegenstructuur.
- 7 De Adriaanstichting wél behouden en niet uitbreiden is tot nog toe het uitgangspunt geweest.
- 8 Een ruiterspad gaat het beeld van de smalle groenstrook met dijkprofiel te veel beheersen.

Afwachten is nu wat er verder van deze plannen terechtkomt in de nog op te stellen bestemmingsplannen. Ook tegen die bestemmingsplannen kunnen weer bezwaren worden ingebracht en dat is dan weer iets voor een volgende krant.

U, de leden

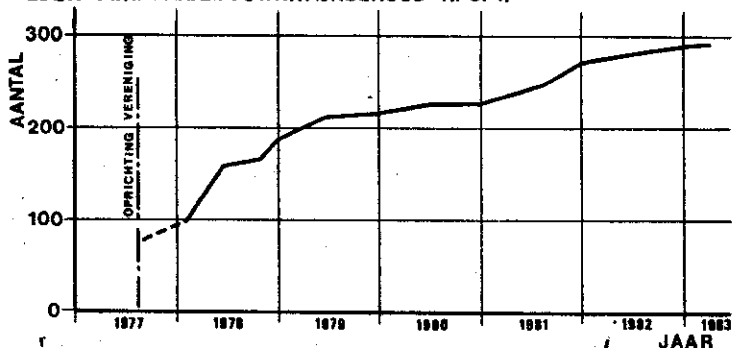
Elk jaar vertelde de penningmeester in zijn toelichting bij de begroting hoe het aantal leden zich ontwikkelde. Ditmaal willen we eens wat verder kijken, maar eerst het jaarlijkse overzicht van 1982:

Op 1 januari 1982 telde de Vereniging 253 gewone leden, 16 donateurs en 1 buitengewoon lid (samen 270). In de loop van het jaar bedankten 4 gewone leden en 1 donateur (waarvan minstens 4 wegens verhuizing) en moesten 4 gewone leden wegens wanbetaling worden geroyeerd. Daarentegen meldden zich 29 nieuwe gewone leden en 2 donateurs. Op 31 december 1982 had de Vereniging daarmee 274 gewone leden, 17 donateurs en 1 buitengewoon lid, tezamen dus 292.

Strikt officieel genomen is de vereniging op 24 augustus 1977 opgericht met 14 leden; in feite werd op 15 september 1977 begonnen met circa 75 leden en donateurs. Eerlijk gezegd viel dit aantal de toenmalige bestuursleden wel een beetje tegen. De groei in het begin was echter krachtig: begin februari 1978 werd het eerste honderdtal overschreden en in maart 1979 de tweehonderd. Sinds midden 1979 is het afgelopen met de krachtige groei, maar er blijft een gestage toename van het aantal leden met gemiddeld 23 per jaar, soms wat meer (1981!), soms wat minder (1980). Het is opmerkelijk en verheugend dat in de moeilijke

economische tijden sinds midden 1979 de aanhang van de vereniging nog is toegenomen met 38%! De grafiek laat u er meer van zien.

LEDEN VER. STEDEBOUWK. WIJKBEHOUD H.-S.-T.

Het verloop van de leden is niet groot; van de 158 leden in juni 1978 zijn er thans nog steeds 127 lid. Het Lidmaatschap/donateurschap werd tot dusverre beëindigd: 16 maal wegens verhuizing, 11 maal wegens wanbetaling, 4 keer wegens overlijden en 13 maal om ons onbekende redenen. Daarnaast is 6 keer na overlijden van een lid het lidmaatschap door zijn weduwe voortgezet.

Vervolg op bladzijde. 13

een zondagskind vertelt...

(Jeugdherinneringen bij een dichtgespijkerd huis).

Hier werd ik geboren op de late avond van zondag, 29 augustus 1915, om tien minuten over elf.

Nog net op tijd om een zondagskind te zijn. En ook een beetje een zondagskind omdat ik Hillegersberg gekend heb toen het nog een echt dorp was. Met Freericks, de paardetram en met al die oude beroepen, ambachten en typen die bij een dorpsgemeenschap hoorden.

Al vonden de oudere mensen van toen ook al dat "de Berg" niet meer was zoals vroeger.

Ik heb er slechts tot mijn twaalfde jaar gewoond, maar de herinneringen zijn onuitwisbaar.

Vanaf het dorp begon de Strekkade, bij de boerderij van Dijkshoorn. Een soort slagboom sloot de weg gedeeltelijk af. Er was echter een smalle opening gelaten voor voetgangers en fietsers.

Dan kreeg je een houten schutting en een schuur, nog een schutting, waarachter de gierputten van de boerderij (met bijbehorende geuren). Pal daarnaast begon een rijtje lage woonhuisjes, vier in getal. Daar woonden, voor zover ik het mij herinner, de gebroeders In 't Veen, de families Muyt, Lok en Zwaan. Maar omdat het huurhuisjes waren wisselden die nog wel eens van bewoners.

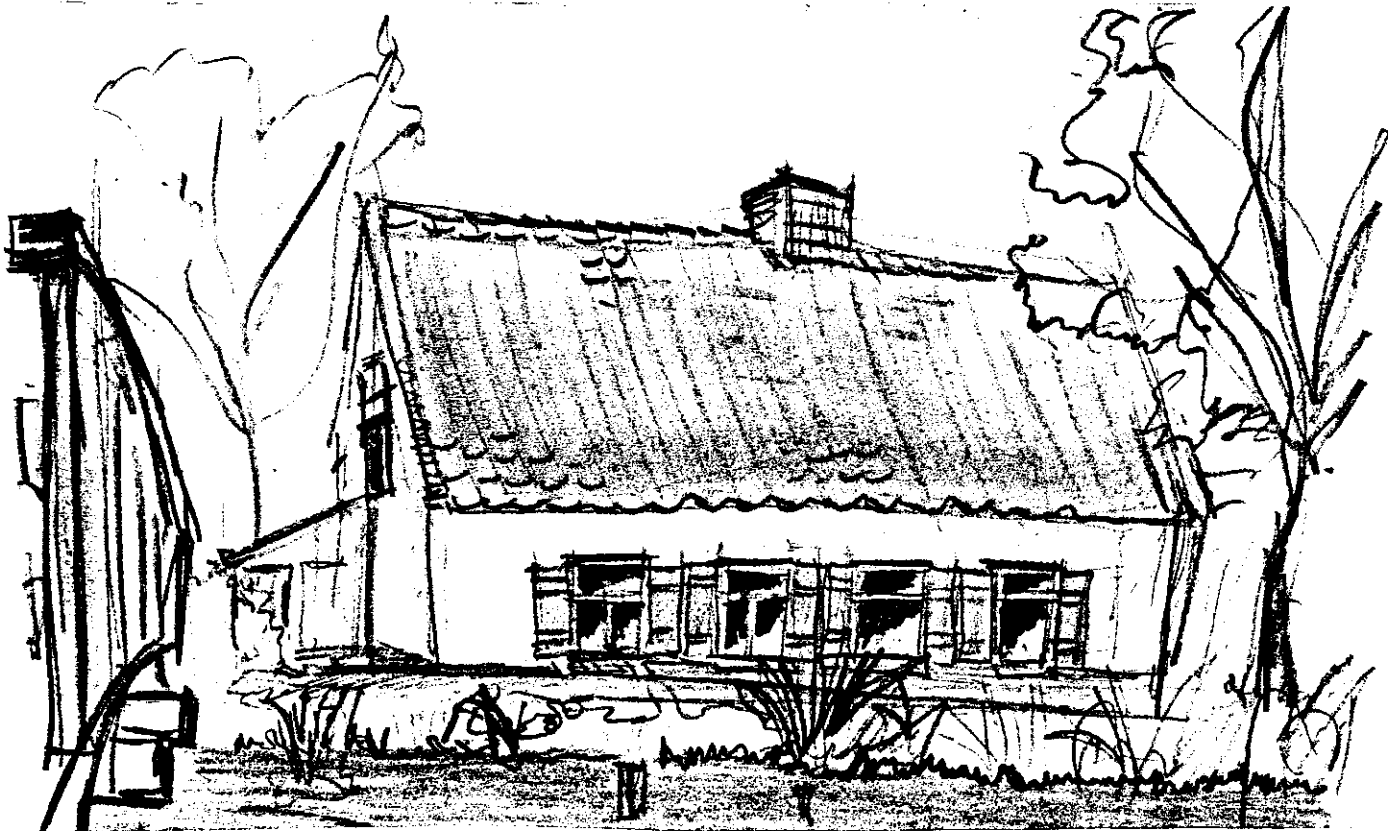
Achter die huisjes lag een kleine plas, een uitloper van de Voorplas met het befaamde Chinese theehuis in "de tuin van Freericks". Schuin daartegenover had je de boerderij van de Vermeulens, waar de spoelingschuit de dagelijkse portie spoeling overpompde naar de koeienstal. Een draaibaar bruggetje zonder leuning lag over de vaart. "De draai van Vermeulen" noemden wij het. Een stel tamelijk agressieve honden bewaakten het erf.

Verder was die oever niet bewoond. Je keek over de weilanden vol vee tot aan de bebouwde kom van Terbregge.

Twee lage bosjes waren er nog: 't "hazebosje" en het "wilgenbosje". Ook was er nog "de holle boom".

Tegenover Vermeulens boerderij stond een oud vervallen huis met een enorme oude kastanjeboom er voor. Wij vonden het 's avonds een soort spookhuis.

Het was de werkplaats van "Hein, de klompermaker" en zijn broer. Zij maakten daar lange werkdagen. Bij het licht van een grote petroleumlamp mochten wij er 's avonds wel eens een poosje kijken en babbelen.

Soms kon je dan zien hoe je eigen klompen werden gemaakt.

Ernaast was een armzalig boomgaardje, waar wij, jongens, keiharde oneetbare peertjes jatten. Al probeerden we die schanddaad (als het uitkwam) met vuurrode konen en knikkende knietjes te ontkenen.

Dan kreeg je scheepswerf "De Morgenster". In sierlijke krulletters stond die naam boven een gammel toegangshek. Daar woonde een kinderloos echtpaar, dat er een groot aantal hazewindhonden op nahield. (We waren daar als de dood voor).

Op de scheepswerf waren de ligplaatsen van zeil-, roei- en motorboten; meestal van welgestelde Rotterdammers.

Eén ligplaats was gereserveerd voor de woonschuit van de gebroeders Boon. Jan en Teun, twee verstokte vrijgezellen. Jan was een oud-koloniaal die jarenlang in Nederlands Indië had gediend. Hij leerde ons Maleis en zijn totale woordenschat bestond uit "Rotti" is brood en "Matti" is dood. Misschien wist-ie er nog wel een paar, maar die zullen voor kinderooren niet zo geschikt zijn geweest. Van hen ging het verhaal dat ze nooit de vaten wasten, maar dat hun scheepshondje die allemaal keurig schoonlikte. Jan's slagzin was dan ook onveranderlijk: "Niks schoonder as een hondetong", tot afgrijzen van een ieder die het hoorde.

Naast het huis van deze broers (twee onder één kap heet dat nu) kwam ons huis, gedeeld met het gezin van "Aai" Boere met de twee al bijna volwassen zoons Jan en Pauw.

Ons gezin bestond uit zeven personen. Hoe zag het huis er van binnen uit: huiskamer, met twee ramen, bedstede, achterhuis (zeg keuken) waar gekookt, gewassen en toiletgemaakt werd. De zolder was de slaapplaats van de kinderen. Geen gas, geen waterleiding, geen electrisch licht. Een snorrende Salamanderkachel zorgde voor de verwarming, want het kon er bar koud zijn. Weinig comfort; de "plee" was een houten hokje boven het water van de plas. Drinkwater kon je éénmaal per dag van acht tot negen uur 's morgens halen bij de ophaalbrug aan de Dorpsstraat. Een zekere Boutshoorn ontsloot de kraan en voor één cent per emmer werd er voor je getapt. Service van de gemeente. Dat was altijd een kleurig gedoe, want de mensen kwamen met houten jukken, bootjes, kruiwagens en geïmproviseerde karretjes het kostbare vocht halen. Ook de bewoners van het Boterdorpse Verlaat kwamen water halen. Naast ons aan de andere kant woonde..... maar nee, het verhaal wordt te lang. De volgende keer maar verder.

Leen Kok.

Interessant is het om te kijken naar de woonwijken van de leden. Hillegersberg (dorp + 110 Morgen) herbergt ongeveer een derde van alle leden. Relatief is hier de groei van het aantal leden sinds 1978 het geringst geweest (+58%), maar toch is en blijft de vereniging hier het best aangeslagen: circa 1 op de 80 inwoners is lid. In het Molenlaankwartier woont ongeveer een vijfde van onze leden; het aantal is in vijf jaar ruim verdubbeld, zodat nu ongeveer 1 op de 110 inwoners lid is. In het kleine TERBREGGE vond de vereniging aanvankelijk nauwelijks aanhang; nu woont hier ruim 3% van de leden, wat betekent dat ongeveer 1 op de 200 inwoners lid is. In het Kleiwegkwartier woont 15% van de leden. De ledentoe name is hier gelijk geweest aan die van de hele vereniging (76%), en hier is nu ongeveer 1 op de 220 inwoners

lid. In Schiebroek woont ongeveer een vijfde van de leden; de groei in de vijf jaar (58%) is onder het verenigingsgemiddelde gebleven en in deze grote wijk is nu 1 op de ruim 300 inwoners lid.

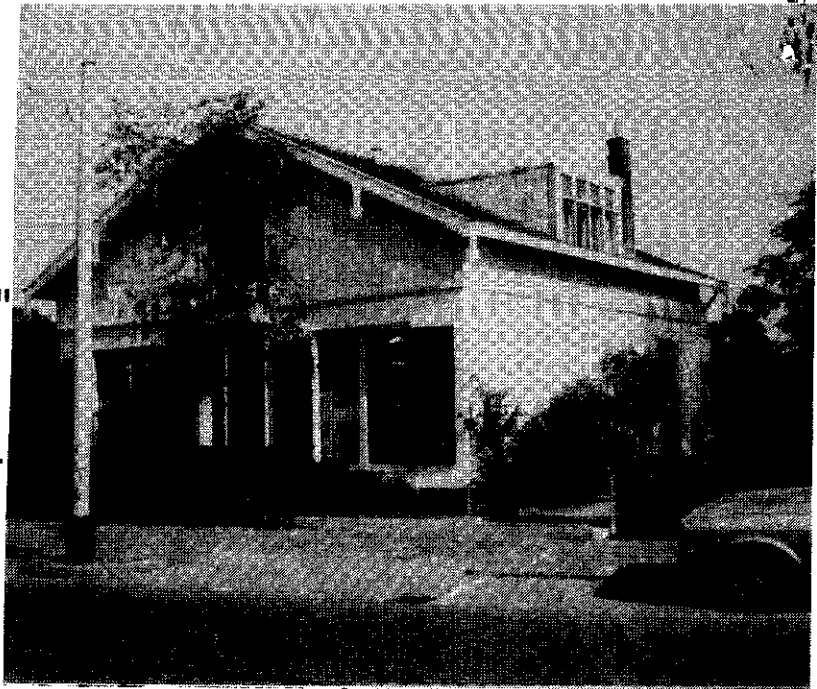
De leden die buiten onze wijken wonen vormen een toenemend groepje: van 4% naar 6%. Het merendeel woont elders in Rotterdam en van de helft is ons bekend dat ze (lang of kort gelden) oud-bewoners van onze wijken zijn.

Er kan nog worden opgemerkt dat in het nieuwere deel van Schiebroek ten zuidwesten van de Wilgenlei slechts 4 leden wonen en in 110 Morgen slechts 2. In deze buurten is daarmee slechts 1 op de ruwweg 2000 inwoners lid. In het noordoostelijke deel van Schiebroek is daarmee globaal 1 op de 175 inwoners lid, in Hillegersberg-dorp met de uitlopers zelfs ongeveer 1 op de 50!

Straatweg 230 **xxx** Huize "Elizabeth"
 v.m. "Maria". Vóór 1866 - ver-
 bouwd 1912. Foto 20-49-81 **◆** 1982
 Vrijstaande witgepleisterde villa
 met zadeldak. Uitkragend balcon
 boven de toegan. Windveren met op-
 vallende stervormige sierdetails.
 Naastgelegen schuur **xxx**

Gevelsteen:
 rechts van
 toegang

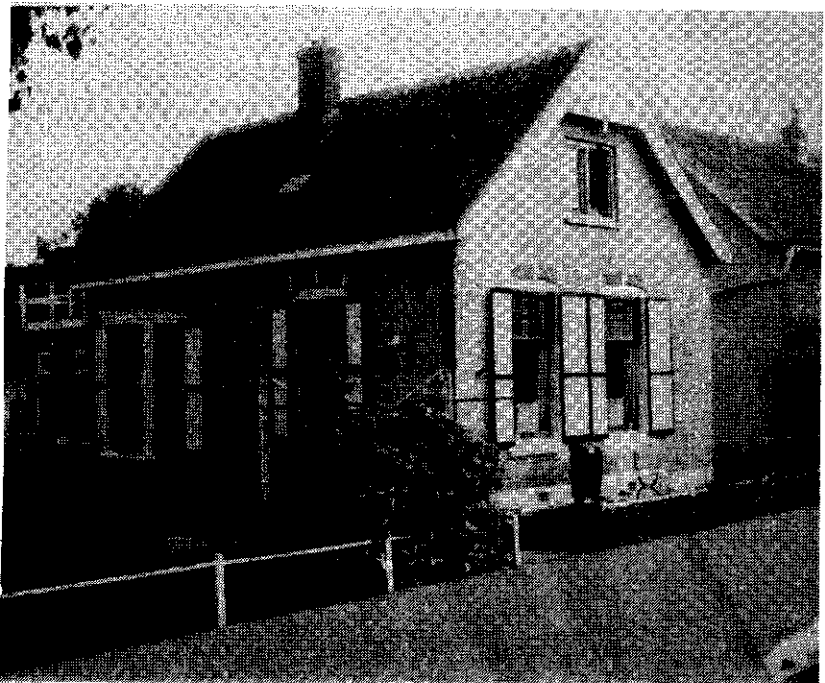
J.A. Steinhaus
18 $\frac{9}{24}$ 66

Bergse Linker Rottekade 350 -
 1905 **xx**

◆ 1982 foto 02-27-81

Woonhuis met achterliggende schuur
 Zadeldak met dichte voorgeveltop
 Ramen met luiken.

Zo langzamerhand is de uitreiking van oorkonden en bijbehorende schildjes aan eigenaren of gebruikers, die zich onderscheiden hebben bij de instandhouding of restauratie van voor onze wijk karakteristieke panden, een vast punt in het jaargebeuren van de Vereniging geworden.

Voor de derde maal heeft de commissie, dit keer bestaande uit de heren F.J. Kuiperus, Ir. D. van der Veen en F.J.G. Weijand arch. HBO zich gebogen over de voordracht van het bestuur.

Hieruit resulteerde een onderscheiding voor het pand Straatweg 230, "Elizabeth" en voor het pand Bergse Linker Rottekade 350. Beide panden kwamen, naar het oordeel van de commissie, in aanmerking vanwege de zeer ingrijpende opknappbeurten, die op uitstekende wijze zijn uitgevoerd. Kortom: aanwinsten voor onze wijk!

Op de bijeenkomst in november 1982 zijn de oorkonden door mevrouw Mr. A.G. Verbeek-Ohr uitgereikt aan de eigenaars/bewoners de heer en mevrouw Snoek en de heer en mevrouw De Ridders.